

52

๖

ลครพด
๑

เรื่อง

ไม้ โกรก

สมุด
กรม

N. 597.

152.18

ลครพด
๒

๔
เรอง

ไม่ โกรธ

นางแจ่ม (บ่าว แม่ส่าย)

แม่ทอง (มารดา ทิพย์เพชร)

นอกจาก นี้มี บ่าว หมื่นหาญ บ่าว หลวงเมือง พลตำรวจ
ภูธร ชาวนา แยกที่ไป บ้าน หลวงเมือง ตัวลิเก ฯลฯ

ละครพูดเรื่อง
“ไม่โกรธ”

ชุดที่ ๑

ฉาก = ลานวัดใหญ่ บ้านเขาดิน

ที่วัดนี้มีงาน ก่อ พระทราย มีงาน ฉลอง มี การ
เล่น และ ร้าน ขาย ของ คนใน แถบ นั้น พา กันไป ทิพย์เพชร
กับ เพื่อน ฝูง ไป ดู งาน นี้ ด้วย

หมื่นหาญ พา แม่ลาย ลูกสาว ไป ดู งาน มี อ้ายโปล้ง
และ บ่าว ตาม หลัง ไป หลาย คน ทิพย์เพชร เห็น แม่ลาย ก็มี
ความรัก เทียว เดิน ตามไป จน เห็น โอกาส เมื่อ หมื่นหาญ
กับ แม่ลาย พะเอิน แยก กัน แม่ลาย ชื่อ ของ เกิด มี ปากเลียง
ขึ้น กับ เจ้าของ ร้าน เพราะ ต่อของไม่ ตกลง ราคา กัน เจ้าของ
ร้าน ดำ แม่ลาย นางแจ่ม ที่ไป กับ แม่ลาย ก็ ดำ ตอบไปบ้าง

ทะเลาะ กัน อยู่ ครู่ ๑ เจ้า ของ ร้าน ตบ นางแจ่ม แม่ ลาย
 ร้อง ให้ คน ช่วย ทิพย์เพ็ชร โดด เข้า ไป จับ ตัว เจ้า ของ ร้าน
 และ ยึด ตัว ไว้ จน ตำรวจ ภูธร มา และ หมิ่นหาญ ก็ มา ด้วย
 นาย ตำรวจ ภูธร ได้ สวณ พอ สมควร แล้ว ก็ สั่ง ให้ พา ตัว
 จำเลย ไป และ นัด ให้ ทิพย์เพ็ชร กับ แม่ ลาย ไป เป็น พยาน
 แล้ว ก็ ไป กับ นางแจ่ม ผู้ ที่ ถูก ตบ แม่ ลาย ก็ แสดง คุณ ของ
 ทิพย์เพ็ชร ให้ หมิ่นหาญ พัง และ ว่า ถ้า ไม่ได้ ทิพย์เพ็ชร
 ช่วย จะ ลำบาก มาก หมิ่นหาญ ถาม ซื่อ เลียง ทิพย์เพ็ชร ๆ
 ก็ เล่า ให้ พัง ว่า ตน ซื่อ เพ็ชร เป็น ลูก หลวง เมือง บวช
 พัง ลัก ได้ ราว ปี ๑ กำลัง เรียน กฎหมาย คิด จะ หา กิน
 เป็น ทนาย ความ หมิ่นหาญ ชอบ ใจ ทิพย์เพ็ชร ใน การ ที่
 ได้ ช่วย เหลือ ลูก สาว และ บอก ว่า ถ้า ว่าง ๆ ให้ ไป เยี่ยม ที่
 บ้าน บ้าง แล้ว ก็ พา ลูก สาว เดิน ต่อ ไป แม่ ลาย หัน มา
 พูต ลา ทิพย์เพ็ชร และ เมื่อ ประสพ ตา กัน แล ดง ให้ เห็น ว่า
 ได้ มี ความ พอ ใจ ใน ตัว ทิพย์เพ็ชร

ครั้น เมื่อ หมิ่นหาญ กับ ลูกสาว ไป พัน แล้ว ทิตยเพ็ชร
 ยืน ตั่ง อยู่ ด้วย ความ รัก จน พวก เพื่อน มา พบ ทิตยเพ็ชร
 จึง ถาม เพื่อน คน หนึ่ง ว่า บ้าน หมิ่นหาญ อยู่ ที่ ไหน ครั้น
 เพื่อน ถาม ว่า จะ ไป ทำ ไหม จึง ตอบ ว่า หมิ่นหาญ ชวน ให้
 ไป หา เพื่อน ก็ พา กัน พุด ว่า ระวัง ให้ ดี หมิ่นหาญ
 แก จะ หลอก เอา เปน บ่าว เสี้ย ทิตยเพ็ชร ถาม ว่า วิธ ของ
 แก เปน อย่างไร เพื่อน จึง เล่า ให้ ฟัง ว่า หมิ่นหาญ แก
 มี ลูกสาว สวย ซื่อ แม่ ลาย ซึ่ง ถ้า ใคร จะ ขอ แก เปน ต้อง
 ให้ ทำ สัญญา คือ ต้อง ไป อยู่ ให้ แก ใช้ เดือน ๑ แล ใน
 ระหว่าง เดือน ๑ นั้น ถ้า โกรธ แก ๆ ก็ เลย เอา เปน บ่าว
 ต่อ ไป ถ้า อด ความ โกรธ ได้ จน ตลอด เดือน แก จึง จะ ยอม
 ยก ลูกสาว ให้ ก็ ยัง ไม่มี ใคร เคย อด ความ โกรธ ได้ ตลอด
 เดือน เลย เพราะ หมิ่นหาญ แก ช่าง คิด ยั่ว ต่าง ๆ เพราะ
 ฉนั้น ใน เวลา นี้ แก มี บ่าว หลาย คน แล้ว ซึ่ง แก ไม่ ต้อง จ้าง
 ญา เสี้ย เงิน อย่าง ๑ อย่าง ไต เลย

ทิตย์เพชร ได้ฟัง ข้อความดังนั้น ก็อ้ำ อึ้ง อยู่ พะเอิน
 ขณะนั้น หมิ่น หาญ กับ แม่ ลาย เดิน ผ่าน มา หมิ่น หาญ
 ร้อง ทัก ทิตย์ เพชร ว่า “อย่า ลืม นะ วาง ๆ ไป คุยกัณ ที่
 บ้าน บ้าง” แล้วก็ เดิน ต่อ ไป แต่ แม่ ลาย นั้น เมื่อ จะ
 เดิน ไป แล้ง ทำ ให้ ผัว เช็ด หน้า ตก ครั้น บ่าว จะ เกือบ ถึง
 หัว ห้าม แล้ว เดิน ต่อ ไป ทิตย์ เพชร จึง ไป เกือบ ผัว นั้น
 พบ หนังสือ อยู่ใน ห่อ ผัว คลี้ออกอ่าน จึง เห็น เป็น เพลง
 ยาว ซึ่ง อ่าน ดัง ต่อ ไป นี้-

๐ รัก จัก ดุ จะ ใคร ดุ อะไร หนอ ดุ ที่ ดุ ชู ใน น้ำ ใจ คอ
 ดุ ที่ พอ ใจ รัก จัก อยาก ดุ ดุ มวย ดุ ปล้ำ ดุ ว่า เต็ม ดุ เจ้า
 เซน จัว หนึ่ง ยัง ไม่ อู้ ดุ มิ ตี ชั่ว ทัว ชม พุ ดุ ไม่ สู้ ดุ ชู
 ที่ ชู เชย ดุ ชู ๆ ดุ ยิ่ง ชู ชื่น ดุ แทบ กลิ่น กัน ได้ ลุด ใจ
 เอ้ย ดุ เงิน ดุ ทอง มา กอง เกย ดุ แล้ว เลย เกือบ ลง วน
 ไม่ ชวน ดุ ๆ

อ่าน แล้ว ทิตย์ เพชร เกือบ กระ ตา ใส กระ เป้า แล้ว หัน

ไป พุด กับเพื่อน ว่า วานพาไป ให้รู้จัก บ้านหมื่น หาญ น้อย
เกิด เพื่อนตัดทาน ก็ ไม่ฟัง จึงตกลงพากันไป ฯ

จบชุด ที่ ๑

ชุด ที่ ๒

ฉาก = หอนั่งที่บ้านหมื่นหาญ เรือนฝากระดาน

เมื่อเปิดม่าน หมื่นหาญ กับ ทิตย์เพชรนั่ง อยู่ด้วยกัน
แล้ว หมื่นหาญ เรียก อ้าย โพล้ง ให้เอาหมากบู่มา เลี้ยง
แขก อ้าย โพล้ง ว่า ขอเข้าไปที่ ใน เรือนแล้ว เขายังไม่
ล่ง ออกมา หมื่นหาญ ล้ง ให้ ไป เตือน อ้าย โพล้ง ไป เตือน
ที่ ประตู นาง แจ่ม ลาว ไข่ออกมาไล่ที่ ประตู พุด กับ อ้าย

โพล้ง ว่าคุณ นายยังจัด ประเดี๋ยวจึงจะได้ อ้าย โพล้ง
 ก็เลย พุด หยอก นางแจ่ม หมื่น หาญ เอ็ด นางแจ่ม หาย
 เข้าไป อ้าย โพล้ง หัน มา ต่อ ล้อ ต่อ เคียง หมื่น หาญ
 ตั้ง ทำ จะ เตะ อ้ายโพล้ง ท้าว่า เตะสิ ๆ หมื่น หาญ ไม่ เตะ
 อ้าย โพล้ง หัว เราะะ เยาะ แล้ว เดินไป ทิตย เพชร งาม หมื่น
 หาญ ว่า ทำไม ไม่ เตะ อ้าย โพล้ง จน มัน ทำ เช่น นั้น แล้ว
 ทำไม นึ่ง เสีย หมื่น หาญ อธิบาย ว่า ได้ ทำ สัญญา กับ
 มัน ไว้ว่า ถ้า เมื่อไร เตะ ญาติ มัน ๆ เปน ต้อง หลุด ค่า ตัว หมด
 ทิตย เพชร งาม ว่า ค่า ตัว เท่าไร หมื่น หาญ ตอบ ว่า
 ๕ ชั่ง แต่ ที่จริง นั้น หมื่น หาญ หา ได้ ต้อง ออก เงิน จริง ๆ ไม่
 ทิตย เพชร งาม ว่า ได้ มัน มา อย่างไร หมื่น หาญ ตอบ ว่า
 อ้าย โพล้ง มัน เสีย ที่ เสีย สัญญา คือ สัญญา กัน ว่า จะ รับ
 ใช้ เดือน ๑ ใน ระหว่าง นั้น จะ ไม่ โกรธ เลย แต่ มัน กลับ
 โท โษะ ไม่ ได้ จึง ต้อง มา เปน บ่าว อยู่ จน กว่า จะ ได้ หัก ค่า
 ตัว หมด ๕ ชั่ง ญาติ หา เงิน มา ใช้ ให้ ได้

พอพูดกันมาถึงแค่นี้ แม่สายก็ออกมาจากในเรือน
ถือพาน หมากรุกบุหรี ออกมา กับมีบ่าวผู้หญิงถือ ถาดน้ำร้อน
มา ด้วย แม่สายนำ หมากรุกบุหรี แล น้ำ ร้อนไปตั้ง เลี้ยงทิตย
เพชร แล ดูจับ ตากัน หมิ่น หาญ สังเกต เห็น ก็ยิ้ม เลย
ชวนลูกสาว พุดจา อยู่ ครู่ ๑ แล้ว จึงให้เข้าไปใน เรือน แล้ว
หมิ่น หาญ จึง พุด กับ ทิตย เพชร ว่า ตั้งแต่ ภรรยา ของ แก ตาย
เสียแล้ว ก็ ได้ ลูก สาว เป็น แม่ เย่า แม่ เรือน จึง ค่อย
เบา อก เบาใจ เลย ค่อยอด ความ ดี ของ ลูก สาว ต่าง ๆ ใน
ที่ ลุด จึง พุด ว่า ที่จริง ลุด ก็ เป็น สาว ใหญ่ แล้ว ควร
จะ ให้ มี เย่า มี เรือน แต่ เพราะ ความ ที่ แก รัก ลุด จึง ไม่ ใคร่
จะ อยาก ตก แต่ง ให้ เขา ไป ง่าย ๆ อยาก จะ ได้ แต่ ลุด เขย ที่
ไว้ เนื้อ เชื่อใจ ได้ จริง ๆ

คราวนี้ ทิตย เพชร เห็น ช่อง เหมาะจะ จึง พุด จา เป็นทาง
ทาบ ทาม ว่า ตน อยาก จะ ใคร่ เป็น ไมตรี สนิท สนม กับ หมิ่น
หาญ อยาก จะ ใคร่ ได้ มี โอกาส รัย ใช้ สรรย ใน กิจ การ ตาม

แต่จะใช้ หมิ่น หาญ ก็เกล้งทำไม เข้าใจ จน ทิตย เพชร
 ต้อง บอกตรง ๆ ว่า ตน มี ความ รัก แม่ ลาย ถ้า หมิ่นหาญ
 ไม่ รัง เกียจ ก็จะได้ ตก แต่ง ได้ แก่ มา สู้ ขอ ตาม ธรรมเนียม
 สืบไป หมิ่นหาญ ตอบว่าที่ตรง ส่วน ตัว นายเพชร นั้นหมิ่นหาญ
 ไม่ รัง เกียจ เลย เพราะ ทราบ อยู่ว่า เปน ลูกผู้มี อัน จะ
 กิน ทั้ง เปน ผู้ที่ เกลี้ยว ฉลาด ขยัน แก่ การ งาน แต่
 หมิ่นหาญได้ โฆษณาไว้ แล้ว ว่า ถ้าใคร จะมา เปน ลูก
 เขยต้อง มาให้ ใช้ สร้อย เปลา ๆ เดือน ๑ เพื่อได้ มี โอกาส
 สังเกต ดูนิสัยใจ คอให้ เห็น ชัดเจน ว่า ควร จะ เปน ลูกเขย
 ได้ ฤาไม่ และใน ระหว่าง ที่ อยู่ ด้วย กัน นั้น ถึง หมิ่นหาญ
 จะ ใช้ อย่างไร ฤา ทำ อย่างไร ต้อง ไม่ โกรธ ทั้ง สิ้น ถ้า ภาย
 ใน เดือน ๑ นั้น โกรธ ต้อง ยอม เปน ข้า ให้ ใช้ ต่อไป จน
 กว่า จะ ได้ หัก ค่า ตัว หมด ฤา ถ้า จะ หลุด ก็ต้อง นำ มา ถ่าย
 ตัว ๕ ชั่ง ทิตย เพชร ว่า จะ ยอม ทำ ตาม นั้น ทุก ประการ
 หมิ่นหาญ จึง ว่า ถ้า เช่น นั้น ต้อง ทำ ลัญญา กัน ทิตย เพชร

ก็ตกลง หมิ่นหาญ จึง บอกว่า จะไปตาม กำนัน มาทำสัญญา
บอกให้ทิตย เพชร คอย อยู่ก่อน แล้ว ก็ ไป

อ้ายโปล้ง ออกมา พุดกับ ทิตย เพชร ว่า ขอให้เชื่อ
ตัวเขาที่เคย ถูก มา แล้ว เกิด วิวาห์ ไป เสีย ก่อน ดี กว่า
หาไม่ ถ้า ทำ สัญญา กับ หมิ่น หาญ แล้ว ละ ก็ ยาก นัก ที่ จะ พัน
เงื้อม มือ แก่ไป ได้ เพราะ หมิ่น หาญ แก่ ช่าง หา วิธี รัง แก่
ต่าง ๆ หลาย อย่าง หลาย ประการ นัก ยาก ที่ ใคร จะ อด กลืน
ไม่ โกรธ ได้ ทิตย เพชร ถาม ว่า แก่ ทำ อย่าง ไหน บ้าง อ้าย
โปล้ง ก็ เล่า ให้ ฟัง ตาม ที่ ตัว เขา เอง ได้ เคย ถูก มา ญา ที่ ได้ เห็น
แก่ ทำ กับ คน อื่น (เล่า ตาม แต่ จะ นึก ออก พอ เป็น ตัว
อย่าง ลัก ล่อง สาม อย่าง) ทิตย เพชร ฟัง ตลอด แล้ว หัวเราะ
แล้ว ตอบ ว่า ตัว เขา เป็น คน เคย บวช เคย เวียน แล้ว รู้จัก
ลักตอก ลักตอง หัก ความ โกรธ ได้ อ้ายโปล้ง ยืนยัน ว่า เห็น
จะ ลักตอ ยาก เพราะ แก่ ทำ เหลือ เกิน นัก ทิตย เพชร ตอบ

ว่า นึก อูบาย ออก แล้ว คือ นึก ว่า จะต้อง แกล้ง ทำให้ หมิ่นหาญ
 โกรธ บ้าง จะได้ ไม่ เปน อัน คิด แกล้ง ต่าง ๆ อ้ายโปล้ง
 ยอม รับ ว่า ชอบกล ทิตย เพชร ถาม อ้ายโปล้ง ว่า จะอา
 ไครย์ ให้ ช่วย เหลือ บ้าง จะได้ ฤา ไม่ อ้ายโปล้ง อิด เอื้อน
 ทิตย เพชร บอก ว่า ถ้า อ้ายโปล้ง ช่วย ให้ ได้ สำ เร็จ ปราธนา
 เมื่อ ทิตย เพชร ได้ แม่ ลาย เปน ภรรยา แล้ว จะ ให้ เงิน แก่
 อ้ายโปล้ง ให้ พอ ถ้าย ค่า ตัว ให้ พ้น จาก หมิ่นหาญ อ้ายโปล้ง
 ก็ ยินดี รับ ร้อง จะ ช่วย

พอ พุด มา ถึง เพียง นี้ แม่ ลาย โผล่ ออก มา ที่ ประ ตู
 ร้อง ถาม อ้ายโปล้ง ว่า คุณ พ่อ ไป ไหน อ้ายโปล้ง ตอบ ว่า
 ไป บ้าน กำนัน แม่ ลาย จึง กวัก อ้ายโปล้ง ไป ไกล ๆ แล้ว
 พุด ว่า วาน ลง ไป คอย ดู อยู่ ที่ หัว กระได หน้อย เถิด ถ้า
 เห็น คุณ พ่อ มา ให้ ใอ ให้ สัญญา อ้ายโปล้ง ถาม ว่า จะ ให้
 ทำ อย่าง นั้น ทำ ไหม แม่ ลาย ว่า ช่าง เอะ วาน หน้อย เอะ
 อ้ายโปล้ง ยัง อิด เอื้อน แม่ ลาย จึง ว่า ถ้า เช่น นั้น ค่อย ไป จะ

ต้องห้าม เป็น อัน ชาติ มิให้นาง แจ่ม พุด กับ อ้ายโพล้ง ๆ จึง
ตกลง ทำ ตาม แม่ ลาย ปราณนา (เข้าโรงไป)

แม่ ลาย จึงไป นั่ง พุด กับ ทิตย เพชร ต่อไป บอกว่า ระวัง
อย่า ทำ สัญญา กับ พ่อ เลย คง จะ เสีย ที่ แก จะต้อง
มา เป็น บ่าว แก ทิตย เพชร ตอบ ว่า ตั้งใจไว้มัน คง แล้ว ว่า
จะ ยอม ตาม หมีน หาญ ปราณนา ทุก อย่าง เพราะ ความ รัก
แม่ ลาย จะ ยอม ลู้ ทน ระ กำ ลำ บาก อะไร ๆ ได้ ทุก อย่าง
มิได้ มี ความ รั้ง เกียจ เลย แม่ ลาย พุด ว่า พ่อ นั้น แก ช่าง
คิด ทำ การ ยั่ว ต่าง ๆ นึก และ แก ทำไม่ เห็น แก่ หน้าใคร
เลย ทิตย เพชร ตอบ ว่า ตน ก็ เป็น ลูก ผู้ ชาย ไม่ รู้ ลึก กลัว
อะไร เลย ถ้า คน อื่น ทน ได้ ทิตย เพชร ก็ ทน ได้ แม่ ลาย
ตอบ ว่า คน อื่น ๆ ที่ ผิด หนา ๆ กว่า ทิตย เพชร ยัง ทน ไม่
ได้ ทิตย เพชร ตอบ ว่า ขอ แต่ ให้ ได้ รู้ ว่า แม่ ลาย มี ความ
เมตตา ตน อยู่ แล้ว ถึง ตก น้ำ ตก ไฟ ก็ จะ อุ ล่า ห์ ตน ว่า แต่ แม่
ลาย นั้น และ มี ความ เมตตา บ้าง ถ้า ไม่ แม่ ลาย ว่า ตั้ง แต่

เมื่อ ทิตย์เพชร ได้ช่วยทำงานก่อ พระทราย ที่ วัดใหญ่ นั้น แล้ว
 ยังรำ ฤก ถึง บุญ คุณเสมอไม่ลืม บุญ คุณ เลย ทิตย์เพชร
 ว่า เตา นั้น ยังไม่พอใจ นางถามว่า อย่างไรจึง จะพอใจ
 ทิตย์เพชร ตอบว่า ขอให้ ได้ เ. เบว่า หล่อน มี ความ รัก
 นั้น แหละ จึง จะ พอใจ แท้ แม่ ลาย ก้ม หน้า และ พุด ว่า เปน
 สาว จะ พุด ออก มา อย่างนั้น อย่างไรได้ เมื่อ เปนผู้ ที่มี สติ
 บัญญา จะ นึก เตาเอาเองบ้างไม่ ได้ ฤา ทิตย์เพชร จึง พุด ว่า
 ถ้าเช่นนั้นจะ เตา ว่า แม่ ลายมีความรักบ้างจะ ฤก ฤา ไม่ แม่ ลาย
 ตอบว่า จะ เตา อย่างไร ก็ ตามใจ

พุด มาถึง เพียง นี้ ได้ยิน เสียง อ้าย โพล้ง ไอ แม่ ลาย
 ก็ รีบ ลุก เข้า โรงไป อ้าย โพล้ง เดิน ออก มา พลง ไอ พลง
 หมิ่น หาญ เดิน ตาม ออก มา พร้อม ด้วย พัน คง กำ นั้น กับ
 นาย แห่ง เสมียน หมิ่น หาญ ถาม อ้าย โพล้ง ว่า เปน อะไร
 จึง ไอนัก อ้าย โพล้ง ตอบว่า “ไอกะ ลาย” หมิ่น หาญ
 ว่า “ไอ กะ ลาย มี อย่าง ฤา คน เปน โรค กะ ลาย ไม่ เห็น

ใครเขาโอเลย” อ้ายโปลังตอบว่า “ผมไม่ได้มีใครร้าย
 ไข้เจ็บอะไร ผมโอกะสายเฉย ๆ” หมิ่นหาญว่า “อะ
 ไร ๆ โอกะสายเฉย ๆ อย่างไร” อ้ายโปลังตอบว่า “ผม
 โอตามนัด” หมิ่นหาญถามว่า “นัดอะไร” อ้ายโปลัง
 ตอบว่า “นัดกะสาย” หิตย์เพชร พักเพ็ดให้ อ้ายโปลัง
 หยุด พุด หมิ่นหาญถาม อ้ายโปลังว่า เปนบ้า ฤา อ้ายโปลัง
 ก็ยืนยันว่าไม่ได้เปนบ้า เปนแต่โอกะสายเท่านั้น หมิ่นหาญ
 จึงไล่ให้ออกไป

แล้ว หมิ่นหาญ เชิญ ให้กำนันนั่ง พุดกันเรื่องทำ
 สัญญาต่อไป ปฤกษา กัน พलग เขียนไป พलग นายแห่ง
 เขียนไม่ใคร่จะเปน ต้องคอยถามตัว สกตรำไป ถาม
 กันขึ้นว่า เสมียน คนนี้ไปได้มาจากไหนได้ ความว่า เปนหลาน
 กำนัน ซึ่งกำนันวานให้เปนเสมียน เพราะหาคนอื่น
 ไม่ได้ได้ เลียงกันว่า เรียนที่ไหน ตอบว่า เรียนที่โรงเรียน
 วัดใหญ่ ๘ ปีไม่จบชั้นมูล ย้ายไปเรียนที่วัดกลางใน

เมืองอีก ๔ ปียังไม่จบชั้นมดล ครูเขาแนะนำว่า เรียน
ได้มากเท่านี้ก็พอแล้ว ให้ออกจากโรงเรียน จึงออก
และกลับมาอยู่บ้าน ในที่สุดเห็นว่า การเขียนดูเป็นการ
ลำบากนัก ทิตยเพชรจึงเลยรับว่าจะเขียนเอง หมีน หาญ
อดเขื่อนจะไม่ยอม ทิตยเพชรว่าเมื่อเขียนแล้วก็ให้หมีนหาญ
และกำนัน ตรวจตรา ดู ก่อน เมื่อเห็นว่า ถูกต้อง แล้วจึง
ค่อยให้ลง ชื่อกันต่อไป จึงเป็นอันตกลงกันให้ทิตยเพชร
เขียน (ในระหว่างที่ทิตยเพชรเขียนหนังสือ หมีนหาญ
กับกำนัน สนทนากัน เรื่อง เบ็ดเตล็ด ต่าง ๆ) ครั้นทิตยเพชร
เขียนเสร็จแล้ว ส่ง กระดาษ ให้หมีนหาญ ขอให้ตรวจ
หมีนหาญ แก้วว่า ลืม แว่น ตาไว้ใน เรือน เสียแล้ว ให้
ทิตยเพชรอ่านให้ฟัง ทิตยเพชรจึงอ่านให้ฟังดังต่อไปนี้ --

“ ลัญญา ระหว่าง หมีน หาญ คีรี เซตร ตั้ง บ้าน เรือน อยู่
ณตำบลบ้านเขาหินทองที่พันคงกำนัน ฝ่าย ๑ กับนายเพชร
บุตร หลวง เมือง (พลาย) ตั้งบ้านเรือน อยู่ ณตำบลบ้านวังวน

ห้องที่ พัน โฉม กำนัน อีก ฝ่าย ๑ ได้ พร้อม กัน ทำ สัญญา
ไว้ ต่อ กัน ต่อ หน้า พยาน ดัง ต่อไป นี้

ข้อ ๑ นาย เพชร สัญญา ว่า จะ ยอม อยู่ รั้ง ใช้ การ
งาน ใน บ้าน หมื่น หาญ คีรี เขต มี กำหนด ๑ เดือน โดยไม่ต้อง
รับ สิ้น จ้าง อย่าง ๑ อย่างใด

ข้อ ๒ หมื่น หาญ คีรี เขต สัญญา ว่า ตลอด เวลา ภาย
ใน เดือน ๑ นั้น จะ ให้ เข้า ปลาย อาหาร ให้ นาย เพชร ได้ กิน โดย
บริบูรณ์

ข้อ ๓ นาย เพชร สัญญา ว่า ถ้า ภาย ใน เดือน ๑
ซึ่ง จะ ต้อง อยู่ รั้ง ใช้ หมื่น หาญ นั้น ถ้า นาย เพชร โกรธ
หมื่น หาญ นาย เพชร ยอม เปน ข้า หมื่น หาญ ยอม ให้ หมื่น
หาญ เปน เจ้า หุ่น จำนวน เงิน ตรา ๕๐๐ บาท แต่ หมื่น หาญ
ไม่ต้อง ออก ทน ทรัพย์ ให้ นาย เพชร เลย และ นาย เพชร
จะ ยอม รั้ง ใช้ หมื่น หาญ ไป จน กว่า จะ หมด หุ่น

ข้อ ๔ หมื่น หาญ คีรี เขต สัญญา ว่า ถ้า นาย เพชร

ต้อง มา เป็น ลูก หน ตาม ความ ใน ข้อ ๓ นั้น แล้ว จะยอม
หัก หน ให้ แก่ นาย เพชร เดือน ละ ๔ บาท จนกว่า จะ หหมด ถ้า ถ้า
นาย เพชร นำ เงิน มา ใช้ หน จน ครบ จำนวน เมื่อใด หนนั้น หาญ
ก็ จะ ปล่อย ตัว ไป

ข้อ ๕ หนนั้น หาญ ศิริเชตร สัญญา ว่า ภายใน เดือน ๑
ซึ่ง นาย เพชร จะ ได้ มา รับ ใช้ งาน อยู่ เปลา่ ๆ ดัง กล่าว แล้ว
ใน ข้อ ๑ นั้น ถ้า หนนั้น หาญ โกรธ นาย เพชร หนนั้น หาญ
จะ ยอม ยก อำแดง สาย บุตรี ให้ เป็น ภรรยา นาย เพชร และ
จะ ยอม เสีย ค่า ทำ ขวัญ ให้ แก่ นาย เพชร ๔๐๐ บาท

ผู้ สัญญา ทั้ง ๒ ฝ่าย ได้ ลง ชื่อ ไว้ เป็น สำคัญ ต่อ หน้า
พยาน ซึ่งมี นาม ปรากฏ อยู่ ข้าง ล่าง นี้

หนนั้น หาญ รับ รอง ว่า สัญญา นี้ พอใจ แล้ว ๕ ข้อ แต่
ข้อ ๕ นั้น ไม่ ได้ เคย มี ใน สัญญา ซึ่ง ทำ กับ คน อื่น ๆ เลย
จะ ขอ ยก เลิก ทิพย์ เพชร ไม่ ยอม ว่า จะ ให้ เสีย เปรี๊ยะ
อย่างไร ได้ เที่ยง กัน อยู่ ครุ ๑ จึง ขอ ให้ กำนัน คง ตัด ลิน

กำหนดว่า เห็น ว่า ข้อ ที่ นายเพชร เขา ขอน นั้น ดู ก็ ไม่ เหลือเกิน
อะไร ควร ตก ลง ตามใจเขา หมื่น หาญ จึง จำใจตกลง
ผู้สัญญา ลงนาม ทั้ง ๒ คน แล้ว กำหนดลงนาม เป็น พยาน
และ ให้ เล่มียน แห่ลง ชื่อ ด้วย อีก คน ๑ แล้ว กำหนด กับ
เล่มียน ก็ ลา ไป

หมื่น หาญ จึงถาม ทิตย เพชร จะเริ่มรับใช้ ตั้งแต่เมื่อไร
ทิตย เพชร ตอบว่า เดียวนี้ ก็ได้ จะใช้ อะไร หมื่น หาญ
ตอบว่า ให้ เลี้ยง ควาย ทิตย เพชร ถาม ว่า การ เลี้ยง ควาย
จะ ต้อง ทำ อะไร บ้าง หมื่น หาญ อธิบาย ว่า ก็ ต้อง ต้อนไป
ที่ พอ มัน จะ หา อะไร กิน ได้ สดวก แล้ว พอ เย็น ๆ ก็ ต้อน
กลับมา เข้า คอก ทิตย เพชร ถามว่า จะให้ ไป อยู่ ทั้งวัน
เช่นนั้น มี อด เข้า ฤา หมื่น หาญ ตอบว่า ต้อน ควาย ไป
ถึง ที่ แล้ว จึง ค่อย กลับ มา กิน เข้า แต่อย่าให้ ทั้ง ควาย ัว
เฉย ๆ ให้ วาน เด็ก อะไร ดู ไว้ คน ๑ ทิตย เพชร รับรอง

แล้วก็ลาไป

หมื่น ชาญ ยิ้ม น้อย ยิ้ม ใหญ่ อยู่ ครู่ ๑ แล้วจึงเรียก
 อ้ายโพธิ์ ล้ง อ้าย โพธิ์ ว่า ถ้า ทิตย เพชร กลับ มา เรียก
 เขา เข้า กิน ให้ ตัก เข้า เปลือก ให้ ซาม ๑ ถ้า เกิด เปน
 ปาก เสี่ยง ก็ ให้ ไล่ ขึ้น มาหา หมื่น ชาญ เอง ส่วน กับ เข้า
 นั้น ให้บอก ทิตย เพชร ว่า ต้องไป ขอ ที่ แม่ ลาย ใน ครว พุด
 เสร็จ แล้ว ไล่ อ้าย โพธิ์ ไป แล้ว จึง เรียก แม่ ลาย ออก มา
 ล้ง ว่า ถ้า ทิตย เพชร ไป ขอ กับ เข้า ใน ครว ให้ หา เหตุ
 ชัก วิ วาท แล้ว เอา ลาก ตี หัว ทิตย เพชร แม่ ลาย จะ ไม่ ยอม
 หมื่น ชาญ โกรธ ว่า ถ้า ไม่ ทำ ตาม ล้ง จะ เขียน แม่ ลาย
 ก็ จำ ใจ รับ ปาก แล้ว กลับ เข้า ไป

หมื่น ชาญ นั่ง หัว เราะ อยู่ คน เดียว ลัก ครู่ ๑ แล้ว ทิตย
 เพชร ออก มา หมื่น ชาญ ถาม ว่า ทำไม กลับ มา เร็ว นึก
 ไป ประ เดียว เดียว ทิตย เพชร ตอบ ว่า ได้ ค้อน ควาย ไป
 ถึง ที่มี อาหาร บริบูรณ์ ดี แล้ว ควาย กำลัง กิน บ้วน อยู่ แล้ว

ทิตย์เพชร เห็น ควาย กิน รู้สึกว่า หิว ชื่น มาบ้าง เพราะเมื่อ
 ก่อน มาจากบ้านไม่ได้กินข้าว เข้า จึงฝาก เด็กให้ดูควายไว้
 แล้ว ตัว กลับ มา กิน ข้าว หมื่น หาญ ก็ เรียก อ้าย โพล้ง ว่า
 ให้ ไป เอา ข้าว มา ให้ ทิตย์เพชร อ้าย โพล้ง ก็ ไป เอา ข้าว
 เปลือก มา ซาม ๑ ทิตย์เพชร ถาม ว่า นี่ ภา เขา เปน นก
 ภา เปน ม้า ภา อะไร จึง เอา ข้าว เปลือก มา ให้ กิน หมื่น หาญ
 ตอบ ว่า ใน ลัญญา มี แต่ ว่า ต้อง ให้ เข้า กิน ไม่ได้
 ปรากฏ ว่า ต้อง ให้ เข้า สุก เมื่อ ให้ เข้า เปลือก ไม่ พอ ใจ ก็
 เอา ค้อน มา ทุบ ฉะนั้น ก็ ไป ตำ กิน เอา เอง เติบ ทิตย์เพชร
 บ่น ว่า ไม่ รู้ เลย ว่า คุณ พ่อ เปน คน เช่น นี้ หมื่น หาญ
 ยิ้ม แล้ว ถาม ว่า นาย เพชร โกรธ ภา ทิตย์เพชร หัวเราะ
 แล้ว ตอบ ว่า “โกรธ อย่างไร ได้ โกรธ คน อย่าง คุณ
 พ่อ โกรธ หมา เสีย ดี กว่า” หมื่น หาญ ตั้ง ท่า จะ เคือง แต่
 พอ ทิตย์เพชร ย้อน ถาม ไป ว่า “อ้าว นี่ คุณ พ่อ โกรธ ผม ภา”
 หมื่น หาญ ก็ ยิ้ม ตอบ ว่า โกรธ ทิตย์เพชร จึง ว่า เข้า

เปลี่ยนนั้นไม่รับ เพราะถ้าจะ มัว ค่ำก็ จะ เสีย เวลางานการ
 ขอแต่กับ เข้าเท่านั้น ส่วนเข้า จะไปหากิน ที่อื่น หมิ่นหาญ
 ก็บอก ว่าให้ ไป ขอ กับ ที่ แม่ ลาย ใน ครว้ เกิด ทิพยเพชร
 ก็ไป หมิ่นหาญ หัวเราะ อยู่ คน เดียว ครู่ ๑ แล้ว จึง เรียก
 อ้ายโปล้ง มาบอก ว่า ทิพยเพชร ไป ขอ กับ เข้า ที่ แม่ ลาย แล้ว
 และ หัวเราะ ชอบใจ มาก อ้าย โปล้ง ถาม ว่า นี่ มี สิ่ง ลุก ให้
 เอา ลาก ดี หัว เขา อีก ฤา หมิ่นหาญ พยัก หน้า และ หัวเราะ
 ใหญ่ อ้ายโปล้ง จึงพูดว่า “พอ โอ้ คุณ พ่อ นี่ จน หัว จวน จะ
 หงอก แล้ว ยัง ไม่ คิด กลับ เนื้อ กลับ ตัว บ้าง เลย ยัง ชอบ
 เล่น จัญไร อยู่ อย่าง เดิม นั้นเอง และ ” หมิ่นหาญ ออก เคือง
 ทิ้ง ลุก ขึ้น ยืน ตั้ง ท่า เหมือน จะ เตะ อ้าย โปล้ง ก็ ไม่ หลบ
 กลับ ท้า ว่า “เอา เตะ สิ เตะ สิ ” หมิ่นหาญ เบือน หน้า

คราว นั้น ทิพยเพชร กลับ ออก มา ถือ ลาก ซ่อน มา ข้าง
 หลัง พอ หมิ่นหาญ เห็น ก็ หัวเราะ แล้วถาม ว่า ได้ กับ แล้ว ฤา
 ทิพยเพชร ตอบ ว่า ได้ แล้ว และ แม่ ลาย ได้ เลย ให้ ลาก ด้วย

หมื่น หาญหัว เราะใหญ่แล้ว ถาม ว่า “โกรธ ฤา” ทิตย
 เพชร ก็เอา ลาก ตีหัว หมื่น หาญ แล้ว ถามบ้าง ว่า “ก็คุณ
 พ่อ ละ โกรธไหม” หมื่น หาญ คลำหัว บ่อย ๆ อยู่ครู่ ๑
 แล้ว แฉง ใจ ยิ้ม และ ตอบว่า “ไม่โกรธ” ทิตย เพชร
 ตอบว่า “ถ้ายังงั้นผม ก็ไม่ โกรธ” แล้ว ทิตย เพชร
 ก็ลาไป ว่าจะไป ตู ควาย

หมื่น หาญ พุด กับ อ้าย โพล้ง ต่อไป ว่า อ้าย ทิตย
 เพชร นี่ มัน ลำคัญ นัก ต้อง ทำ มัน ให้ เช็ด จง ได้ จะ ทำ
 อย่างไร ดี อ้าย โพล้ง ช่วย คิด ให้ ว่า ให้นัด เก็บ ฉ้าย เสือ ลิ
 หมื่น หาญ ก็ เห็น ด้วย และ ลัง อ้าย โพล้ง ว่า ให้ จัด
 แจง เตรียม อย่าง ที่ เคย มา แล้ว อ้าย โพล้ง รับ รอง ว่า จะ
 จัด เตรียม ไว้ ให้ พร้อม อย่าง ที่ เคย ทำ กับ คน อื่น มา แล้ว

ทิตย เพชร กลับ มา ทำ หน้า ตา ยิ้ม แยม แยม ไส้ มือ ถือ
 เข้า ลุก มา ซาม ๑ แล้ว จึง พุด กับ หมื่น หาญ ว่า ไป หา
 เข้า ลุก มา ได้ ซาม ๑ แล้ว จะ กลับ มา กิน เข้า ที่ บ้าน หมื่น

หาญ ถาม ว่าไป ขอได้จาก ใคร ทิตย์ เพ็ชร ว่าไม่ได้ ขอ
 ได้ ไป แลก มา หมื่น หาญ ถาม ว่าเอา อะไร ไป แลก กับ
 เขา ทิตย์ เพ็ชร ตอบ ว่าเอา ควาย ของ หมื่น หาญ ไป แลก
 หมื่น หาญ ตกใจ ร้อง ว่า อะไร เข้า ชาม เดียว เอา ควาย
 ไป แลก ทั้ง ตัว ที่ เดียว ฤา ทิตย์ เพ็ชร ตอบ ว่า “ทั้ง ตัว
 ที่ ไหน ทั้ง ฝูง ที่ เดียว แหะละ” หมื่น หาญ โกรธ จน พุด ไม่
 ออก ทิตย์ เพ็ชร หัวเราะ แล้ว ถาม ว่า “อ้าว นี่ คุณ พ่อ
 โกรธ ฌม ฤา” หมื่น หาญ กลืน ความ โกรธ เข้า ไป เค้น ยิ้ม
 แล้ว ตอบ ว่า “ไม่ โกรธ” ทิตย์ เพ็ชร ก็ เข้า ไป ใน เรือน
 หมื่น หาญ ยืน ทำ ปาก หมุบ หมิบ ๆ

จบ ชุด ที่ ๒

ชุด ที่ ๓

ฉาก = บ้าชายไร๋ ข้างหลังเห็นไร๋ ฝ่ายอยู่ข้าง ๑

นอกนั้น เป็น ห้อง ทุ่ง ว่าง ๆ

หมื่นหาญ ทิพย์เพชร อ้ายโปลัง กับ บ่าวผู้ชายอื่น ๆ
เดิน ออก มา หมื่น หาญ พุด กับ ทิพย์ เพ็ชร ว่า นาย เพ็ชร
เป็น คน ใหม่ เพราะ ฉนั้น ก่อน ที่ จะ เก็บ ฝ่าย จึง ให้ เล่น
เทพารักษ์ ไร๋ ฝ่าย เลี้ยว ก่อน แล้ว จึง จะ ยอม ให้ เก็บ ได้ ถ้า
หา ไม่ เจ้า จะ กริ้ว จะ หัก คอ ทิพย์ เพ็ชร ด้รับ ว่า เข้าใจ ดี
แล้ว แล ได้ จัก แจง เครื่อง เล่น เสรี่ยม ไว้ แล้ว หมื่น หาญ
ซัก ถาม ถึง เครื่อง เล่น ว่า มี อะไร บ้าง ทิพย์ เพ็ชร ว่า มี ขนม
ต้ม ขาว ขนม ต้ม แดง หมื่น หาญ ถาม ว่า หัว หมู ฤา
เบ็ด ไก่ ไม่ มี ฤา ทิพย์ เพ็ชร ตอบ ว่า มี และ ถาม ถึง
เหล้า ก็ รับ ว่า มี หมื่น หาญ จึง ว่า ดี แล้ว ถ้า เช่น นั้น ตัว
หมื่น หาญ เอง จะ ไป ดู แล ให้ บ่าว เก็บ ฝ่าย ทาง ไน้น ทาง

นี้ ให้ทิตยเพ็ชร จัด การ เลื่อน ลรวง ให้ เรียบ ร้อย ทิตยเพ็ชร
ก็รับปาก แล้ว หมั้น หาญ จึง ไป กับ บ่าว

พอ หมั้น หาญ ไป พ้น แล้ว ทิตยเพ็ชร จึง กวัก มือ เพื่อน
ทิตยเพ็ชร จึง ออก มา ทิตยเพ็ชร ถาม ว่า เครื่อง เล่น
ตามที่วาน ให้ จัด นั้น จัด มา แล้ว ภาย ยัง เพื่อน ตอบ ว่า จัด
มา พร้อม แล้ว แล้ว จึง เรียก ให้ คน ยก เครื่อง ลัง เวย ออก มา
ทิตยเพ็ชร นัด กับ เพื่อน ว่า ให้ คอย แอบ ดู เกิด คง จะ ได้ เห็น
ของ ล่นุก แล้ว ก็ ไล่ เพื่อน ไป

อ้าย โพล้ง กลับ ออก มา พุด กับ ทิตยเพ็ชร ว่า หมั้น
หาญ ลัง ว่า ให้ รั้ง ตั้ง เครื่อง ลัง เวย เกิด จะ ลาย มาก นัก
ทิตยเพ็ชร ว่า เตรียม พร้อม แล้ว จะ จุด ฐูป เทียน เตียน นี้ แล้ว
จึง ถาม อ้าย โพล้ง ต่อ ไป ว่า จะ ช่วย อะไร ลัก อย่าง ๑ จะ
ได้ ฤา ไม่ อ้าย โพล้ง ถาม ว่า จะ ให้ ช่วย อย่าง ไหน ทิตย
เพ็ชร ตอบ ว่า วาน เอา กา น้ำ ที่ สำหรับ หมั้น หาญ กิน นั้น
ไป วาง ลืม เสีย ที่ ไหน ไกล ๆ หน่อย เกิด อ้าย โพล้ง ถาม

ว่าจะทำเช่นนั้น เพื่อประโยชน์อะไร ทิตย์เพ็ชร ตอบว่า

คอยดูเถิด แล้วคงจะได้เห็น อะไรสนุก อ้าย โพล้ง ก็
รับรองว่าจะเอากาน้ำไป ทั้ง เสียห่าง ๆ แล้ว ก็ กลับ เข้าโรงไป

ฝ่าย ทิตย์เพ็ชร จึง จุติรูปเทียน แล้วเปิด เครื่อง ลังเวย แล้ว
ก็ กล่าว บน บาน เทวตา อารักษ์ ที่ รักษา ไว้ ฝ่าย และ ขอ
เชิญ ให้ กิน เครื่อง เสน่ แล้ว และ ช่วย ค้ม เกรง รักษา ด้วย

เสียง หมิ่น หาญ พุด จาก ใน โรง เปน เสียง ชู่ว่า “ใคร
จะนี่ ใคร มา ออก ชื่อ กู” ทิตย์เพ็ชร ทำ เปน ตกใจ ยกมือ
ไหว้ และ พุด ว่า “เจ้า ประคุณ อย่า โกรธ เลย ลูก เอา เครื่อง
เส่น มา ถวาย เจ้า ข้า” หมิ่น หาญ พุด ออก มา ว่า “อ้อ ดีละ
ถ้าเช่นนั้น กู จะ มา กิน หมอบ ก้ม หน้า เสีย นะ ถ้า ขึ้น
เงย หน้า จะ หัก คอ” ทิตย์เพ็ชร ก็ หมอบ ก้ม หน้า แต่ ผงก หัว
มอง ดู บ้าง เปน ครั่ง คราว

หมิ่น หาญ แต่ง ตัว เปน เทวตา คือ นุ่ง ผ้า คล้าย ๆ ทาง

หงส์ คาค เจียร บาท ไล่ ลัง วาล และ ทับ ทรง และ ชญา
 ลคร ผัด หน้า ขาว ป้อม กรีก เดินออกมา ชุ่ ทิตย เพ็ชร แหวง
 ว่า อย่า ให้ เงย หน้า ทิตย เพ็ชร ทำ เปน กลัว ตัว ลั่น หมื่น
 หาญ ถาม ทิตย เพ็ชร ว่า ชื่อ ไร และ เปน คน อย่าง ไร ทิตย
 เพ็ชร ก็ บอก ชื่อ ของ ตน และ แกล้ง พุด ตอบ ว่า หมื่น หาญ ให้
 ต่าง ๆ ว่า เปน คน ที่ ผิด มนุษ มนา คือ เปน คน ที่ ไม่ ได้ มี
 ความ เมตตา รัก ลูกสาว จริง จัง เลย จึง ใช้ หล่อน เปน เชื้อ
 เพื่อ ล่อ ผู้ ชาย ให้ มา เสีย ที่ ต้อง เปน ชี ข้ำ แก หมื่น หาญ
 แก เปน คน ชั่ว ช้ำ สามี ญ ต่าง ๆ และ แกล้ง แคะ ได้ ว่า ให้
 ต่าง ๆ จน หมื่น หาญ เหลือ หน จึง ห้าม ว่า “เลิก ที่ อย่า เล่า ถึง
 ตา หมื่น หาญ อีก เลย เทวดา ไม่ อยาก ฟัง อีก แล้ว” ทิตย
 เพ็ชร จึง ตอบ ว่า “ถูก แล้ว เทวดา ชอบ ฟัง แต่ เรื่อง ราว ของ
 คน ดี เรื่อง ราว ของ คน อับปรี เช่น หมื่น หาญ นั้น ไม่ สม
 ควร ที่ เทวดา จะ ฟัง ” หมื่น หาญ ออก เคื่อง กระ ทับ ตีน
 ถาม ว่า “เอะ นี มีง หมื่น ประมาท พ่อ ฤ” ทิตย เพ็ชร

ตอบว่า “เปล่าเลย เจ้า ประคุณ ลุกไม่ได้ตั้งใจเลย ลุก
ไม่ทราบเลยว่า อ้ายหมื่นหาญเป็นพ่อเทวดา ขอโทษ
ที่เกิด ” หมื่นหาญเห็นทีว่า ถ้าจะยิ่งฟุดไปก็จะยิ่งเข้า
เนื้อ จึงฟุดตัดความว่า “พอที่พอที่ กูจะกินเครื่อง
เล่นดีกว่า ” แล้วก็ลงนั่งที่เครื่องเล่น ยกหัวหมูขึ้นตม
ร้องว่า “อูะ ดิบ ” ตมเบ็ดไก่ก็ดิบอีก จึงฟุดชูว่า
“เฮ้ย นี่ยังงัยกันหว่า ทำไม มึง จึง บังอาจเอาหัวหมูดิบ
เบ็ด ไก่ดิบ มา ให้ กูกิน ” ทิพย์เพชร ทำเป็น กลัวตัวสั้น หมื่น
หาญก็ยิ่ง ชูตะคอก ถาม ช้า ใหญ่ ในที่สุด ทิพย์เพชร จึง
ตอบว่า ที่เอา ของดิบ มา ล้าง เว้น นี้ เพราะ ถือตาม แบบ ใน
บ้าน หมื่นหาญเช่น จ่าย เข้า ให้กิน เขา ยังไม่จ่าย เข้า ลุกเลย
เขาจ่าย ให้แต่ เข้า เปลือก ให้ ไปตำเอาเอง หุงเอาเอง
หมื่นหาญรู้สึก ว่า เสียท่าอีก จึงเลย ถาม ไปว่า ก็ขนม
ต้ม นั้นดิบ ด้วย ฤา ทิพย์เพชร ตอบว่า ไม่ดิบ หมื่นหาญก็
คว่ำ ขนมต้ม ไล่ ปาก เคี้ยว ใหญ่ ครู่ ๑ จึง แสดง อาการ ผิด

บ่น ว่า นี่ขนมต้ม อับ ปรี อะไร ใส่ พริก ด้วย หยิบ ขนมต้ม อีก
 ซาม ๑ กิน เข้าไป ก็ เผ็ด อีก ชุต ซาด ใหญ่ หยิบ เหล้า เบ็ด
 ต้ม ทั้ง ขวด พอ ต้ม ได้ อีก ใหญ่ ก็ วาง ขวด พ้น เหล้า พรู ออก
 มา ร้อง ว่า เหล้า เข้า พริก ด้วย เผ็ด ใหญ่ ร้อง เรียก บ่าว
 ให้ เอา น้ำ มากิน บ่าว ก็ ไม่ ใคร จะ มา เลย หมั่น หาญ
 แสดง อาการ เผ็ด ร้อน ต่าง ๆ เรียก น้ำ เท่า ไร ก็ ไม่ได้ เรียก
 บ่าว อัง อยู่ ทิตย เพ็ชร ผงก หัว ตู บ้าง เปน ครัง คราว แต่
 โดย มาก ก้ม หน้า หัว เราะ อยู่ หมั่น หาญ ร้อง ว่า “ หนอย
 แ่น เอา ขนม อะไร มา ให้ กิน ประเดี๋ยว ก็ หัก คอ เสีย เดียว นี้
 เอง ” ทิตย เพ็ชร ตอบ ว่า เคย เห็น คน ทรง เจ้า พอ เจ้า เข้า
 แล้ว กิน พริก ได้ ไม่ เผ็ด เลย หมั่น หาญ ไม่ ตอบ ว่า อะไร
 ร้อง เรียก บ่าว ให้ เอา น้ำ มา ลัก ครู่ ๑ จึง มี ผู้ เอา กาน้ำ มา
 ให้ หมั่น หาญ ยก กา ขึ้น ตูต น้ำ กิน ค่อย ๆ เล้า เผ็ด เอ็ด
 บ่าว ว่า เอา กาน้ำ ไป ทิ้ง เสีย ที่ ไหน บ่าว ตอบ ว่า ไป พบบ
 อยู่ ที่ ชาย ทุ่ง หมั่น หาญ ถาม ว่า ใคร เอา ไป ทิ้ง ไว้ อ้าย

โพล้ง ออก มา รับ ว่า อ้าย โพล้ง ได้ เอา ไป ทิ้ง ไว้ เอง
 หมื่น หาญ ว่า ช้ หลง ช้ ลืม อย่าง นี ช้ ไม่ ได้ อ้าย โพล้ง
 กลับ ว่า ไม่ ได้ ลืม แกล้ง เอา ไป ทิ้ง ไว้ หมื่น หาญ แล่ ตง
 กิริยา โกรธ อ้าย โพล้ง ก็ ทำ ให้ เตะ อีก หมื่น หาญ ไม่ เตะ
 ทัน ไต นี ทิตย เพ็ชร จึง เจย หน้า ชื่น แล้ ลุก ขึ้น นั่ง ทำ เปน
 ปลาดใจ ร้อง ว่า “อ้าว คุณ พ่อ นั้น เอง และ ฤา ผม หมาย
 ว่า เหวตา อีก” แล้ ก็ เลย แล้ง ถาม ขาว ว่า เปน อย่าง ไไร
 ขนบ ต้ม เผ็ด มาก นั ก ฤา ไม่ รู้ เลย ว่า คุณ พ่อ จะ กิน ถ้า
 รู้ มี ทำ มา ให้ อร่อย ๆ ฤา หมื่น หาญ ตอบ ว่า เთან นี ก็ พอ แล้
 และ ขอ ถาม จริง ๆ ว่า รู้ ตัว เสีย ก่อน แล้ ฤา ว่า จะ แล้ง ทำ
 เปน เหวตา มา กิน เครื่อง เล้น ทิตย เพ็ชร รับ ว่า ได้ รู้ แล้
 หมื่น หาญ ถาม ทิตย เพ็ชร ว่า ใคร บอก ทิตย เพ็ชร ตอบ ว่า
 บอก ไม่ ได้ อ้าย โพล้ง ก็ รับ เอา ว่า มัน เอง เปน ผู้ บอก
 แล้ ทำ ให้ เตะ หมื่น หาญ ก็ ไม่ เตะ อีก ทิตย เพ็ชร
 ถาม ว่า โกรธ ฤา หมื่น หาญ ก็ ตอบ ว่า ไม่ โกรธ แล้

จัด แบ่ง นำที่ ให้ทิตยเพชร์ไป เก็บฝ้ายทาง ๑ ตัว หมิ่นหาญ
จะไป เก็บ อีกทาง ๑ เรียกให้บ่าวเอา กระชูมา ตังไว้ให้
ที่ตรง นั้น แล้วก็ไล่ให้ทิตยเพชร์ไป เก็บฝ้าย ส่วนตัว
เอง ก็ทำ เปน เดินไป อีกทาง ๑

พอ ทิตยเพชร์ไป พ้น แล้ว หมิ่นหาญ ก็กลับ ออกมา
กับอ้าย โพล้ง หมิ่นหาญ บ่น กับอ้าย โพล้ง ว่า เต็มที่
ทิตยเพชร์นี้ มัน เค็ม นึก มันทำเอา เสีย ที่หลายหนแล้ว จะ
ต้องทำให้มัน โกรธ ให้ได้ ขอให้อ้ายโพล้ง หนึ่ง เสียอย่า
ปากบอมนไป ถ้าเมื่อได้ ทิตยเพชร์มา เปน บ่าว แล้ว จะ
ลดค่าตัวให้อ้าย โพล้ง กี่ ๑ อ้าย โพล้ง จะเกียจ ให้ลด ทั้ง
หมด หมิ่นหาญ ไม่ยอม อ้าย โพล้ง ก็พยักหน้า ว่าก็
ตามใจสิ หมิ่นหาญ จึง บอกว่า ตนจะลงไป อยู่ในกระชู
เพื่อให้ทิตยเพชร์ ต้องแบกไป บ้าน ให้เช็ด ให้อ้ายโพล้งไป
หาฝ้าย มา ไล่พอ บัด ๆ ตัว อ้าย โพล้ง ก็ ไป หา ฝ้ายมา
หมิ่นหาญ ลงไป ใน กระชู อ้าย โพล้ง เอา ฝ้าย บัด

พอเสร็จ ทิตย์เพชร ก็เข้ามา หอบผ้าเข้ามา อ้าย
 โพล้ง ไซ้ไบ้ บอกว่า หมื่นหาญ อยู่ใน กระชุ ทิตย์เพชร พัก
 หน้า แสดงว่า เข้าใจ แล้วจึงเอาผ้าไปใส่ใน กระชุ แกล้ง
 กด แล ทบลง ไป แล้วก็ เข้า โรงไป หมื่นหาญ โผล่ขึ้น
 มา แสดง กิริยา เตือนร้อน อ้ายโพล้ง บอกว่า ให้ระวัง
 เขา กลับ มา โน่นแล้ว หมื่นหาญ ก็ต้อง หด หัวลง ไปอีก
 ทิตย์เพชร กลับ ออก มา เอาผ้า ยัด แล กด ลง ไปใน
 กระชุ อีก แล้ว พูด ว่า เต็ม กระชุ แล้ว เห็นจะ พอที่ แล้ว
 ก็ยก ร้อง ว่า “แห่ม ผ้านี้ หนักจริง นะ” ทำ เปน พยายาม
 ยก อีก ยก ไม่ ขึ้น จึง พูด ว่า “อย่าเลย กลิ้ง ไป ดี กว่า”
 แล้ว จับ กระชุ นอน ลง และ พูด ว่า “ถีบไป อย่าง ลุก ฟู ต
 บอล เห็น จะ ได้” ทันใด นั้น กระชุ ก็ กลิ้ง หนี ไป ทิตย์เพชร
 ทำ เปน ตกใจ ร้อง ว่า “ผี เห็น จะ เข้า กระชุ แต่ ก็ ดี
 กลิ้ง ได้ เอง แล้ว เราก็ ไม่ ต้อง แบก ให้ เป่ ลี ออง แร ง กระชุ กลิ้ง
 ไป สิ” กระชุ นิ่ง อยู่ ทิตย์เพชร จึง เข้า ไป เตะ เข้า บับ ๑

กระซุกจึง กลิ้ง ทิตย์เพชร พุดว่า “อ้อ ต้องเตะ ถึงจะ กลิ้ง”
แล้ว ก็ ลัง ให้ กลิ้ง ไป ไม่ กลิ้ง จะ เตะ กระซุก ก็ กลิ้ง

ทันใด นั้น มี ชาย เดิน เข้ามา ๒ คน ทิตย์เพชร ทักทาย
ว่าจะ ไป ไหน ชาย คน ๑ ตอบ ว่า ตน เปน เจ้า ของ ช้าง
พา ช้าง มา ทาง นี้ เพื่อ จะ ไป รับ จ้าง เขา คัด ลาก ชุง ทิตย์
เพชร ถาม ว่า รับ จ้าง เช่น นั้น ได้ ก่า ไร อยู่ ฤา เจ้า ของ ช้าง
(ซึ่ง ชื่อ นาย เก๋อ) ตอบ ว่า ก็ ได้ ก่า ไร งาม พอ ใช้อยู่ ทิตย์เพชร
จึง พุด ขึ้น ว่า ตน อยาก ได้ ช้าง แต่ เกราะ หั ร้าย ที่ ไม่ มี เงิน
พอ จะ ซื้อ ได้ จึง จะ ขอ ท้า พณณ คือ ทิตย์ เพชร มี กระซุก ลำ
คัญ อยู่ อัน ๑ ซึ่ง เติบ ได้ เอง ถ้า นาย เก๋อ ฤา เพื่อน นาย
เก๋อ ดี กระซุก นั้น ถูก ๓ หน ทิตย์ เพชร จะ ยอม ไป เปน ข้าง
นาย เก๋อ แต่ ถ้า ดี กระซุก ไม่ ถูก ๓ หน นาย เก๋อ ต้อง
ให้ ช้าง แก่ ทิตย์ เพชร นาย เก๋อ กับ นาย ถึก ผู้ เพื่อน ก็ พา
กัน หั ว เราะ ถาม ทิตย์ เพชร ว่า เปน บ้า หรือ เมา ทิตย์
เพชร ว่า ไม่ บ้า ไม่ เมา ทั้ง ๒ ลถาน จะ พนัน จริง ๆ นาย เก๋อ

ก็ตกลงว่าให้นายถึก เป็น คนตี ทิตย เพชร ว่าจะตั้ง กระช
 ไว้และให้นายถึก เดินเข้าไป จนถึง ที่แล้วตี แต่ ถ้า ตีผิด
 แล้ว ห้าม มิ ให้ตามตีซ้ำ ต้อง ให้ตั้ง ใหม่ อีก ก่อน แล้ว จึง
 ตี นายถึก รับรอง ว่า เข้าใจแล้ว ทิตย เพชร ก็ ทำ เป็น
 ไป ลัง ลอน กระช ว่า ระวัง ให้ตี นะ อย่า ทำให้พลอย
 ต้อง เตือน ร้อน ด้วย พอร้อง ว่ากลิ้ง ละก็ ให้รับกลิ้ง ที่เดียว
 อย่า รัง รอ เลย เพราะไม้ ที่ถือ นั้น อัน โต นัก ระวัง จง
 ตี แล้ว จึง ตั้ง กระช ตาม นัด กัน พอ นายถึก เดิน เข้าไป
 เงื่อ ไม้ จะตี ทิตย เพชร ร้อง ว่า “กลิ้ง” กระช ก็ กลิ้ง ไป ท้น ที่
 นายถึก กับ นายเถอ ตก ตกลง ทั้ง ๒ คน แล้ว นายเถอ จึง ว่า
 ทิตย เพชร ผลัก ให้ กลิ้ง กระ มัง ทิตย เพชร ปฏิเสธ ว่า ไม่
 และ ต้อง เลย ให้ตี อีก นาย ถึก เข้าไป เงื่อ ทิตย เพชร
 ยืน อยู่ ห่าง ๆ บอก ให้ “กลิ้ง” กระช ก็ กลิ้ง อีก นายเถอ
 กับ นายถึก ร้อง ว่า อัศจรรย์ มาก ยอมแพ้ แล้ว ข้างของ

นายเถอ ยอม ยกให้แล้ว ให้ไปจับเอาเองเถิด ปล่อยไว้ ในทุ่งชายบ้านนี้เอง แล้วนายเถอถามต่อไปว่า ทำอย่างไร จะหาเข้ากินได้สักมือ ๑ กินเข้า แล้วจึง จะเดินต่อไป ทิตย์เพชร ก็บอกว่า ให้ไป ขอกินที่บ้าน หมื่นหาญเถิด และชี้ทางให้

พอ นายเถอ กับ นายถึก ไปพ้น แล้ว หมื่นหาญ ก็ไล่ออกมา จาก กระช บ่นว่า “อ้ายเพชร ทำ กูได้ ทำ กูได้” ทิตย์เพชร ทำ เปน ปลาดใจ และถามว่า ทำไมคุณ พ่อ ลงไป อยู่ ใน กระช หมื่นหาญ ตอบ ด้วย เสียง กระซอก ว่า “ข้า จะลง ไป อยู่ทำไมก็ ช่าง ข้า เอะอะ แต่ ตัว เอง มัน ช่าง ไม่ มี ความ เกรง ใจ เสีย บ้าง เลย แกล้ง ทำ เล่น เสีย ต่าง ๆ รว กับ ข้า ไม่ ใช่ คน ” ทิตย์เพชร ตอบ ว่า ก็ เมื่อ คุณ พ่อ ทำ ตัว เปน ผ้าย แล้ว จะ ให้ เกรง ออก เกรง ใจ อย่างไร หมื่นหาญ จึง ถาม ว่า “อัน ที่ จริง นั้น รู้ ฤๅ เปล่า ว่า ข้า อยู่ ใน นั้น ” ทิตย์เพชร ตอบ ว่า รู้ หมื่นหาญ ถาม ว่า “ถ้า

เช่น นั้น มึง ก็ แก้ง ทำ ข้ำ เลี้ย ละ ลี ” ทิตย เพชร รับ หน้า
 เคย ตา เคย ว่า “ ขอ รับ ผม แก้ง ” หมิ่น หาญ หน้า
 ดึง ท่าทาง เหมือนจะ โกรธ แต่ พอ ทิตย เพชร ถาม ว่า โกรธ
 ฤา ก็ ตอบ ว่า ไม่ โกรธ แล้ว หมิ่น หาญ จึง พุด ต่อ ไป ว่า
 ไหน ๆ ข้าง นั้น ก็ ได้ มา เพราะ หมิ่น หาญ ช่วย เพราะ ฉนั้น
 ควร จะ แบ่ง กัน คน ละ ครึ่ง ทิตย เพชร อิด เอื้อน จะ ไม่ ยอม
 หมิ่น หาญ ก็ เกียง อยู่ ใน ที่ ลุด จึง ถาม ว่า หมิ่น หาญ จะ
 เปน เจ้า ของ ข้าง หั่ว ฤา ข้าง ท้าย หมิ่น หาญ ว่า จะ ต้อง การ
 ข้าง หั่ว เพราะ มี งา และ ใช้ เปน ประ โยชน์ ได้ มาก
 ข้าง ท้าย ไม่ เห็น จะ เปน ประ โยชน์ อัน ไต

พอ พุด จา ตกลง กัน นาย เก่อ กับ นาย ถึก ก็ กลับ เข้า
 มา พร้อม ด้วย ชาว นา อีก ๒ ฤา ๓ คน นาย เก่อ ชี้แจง ว่า
 ข้าง ได้ เข้า ไป กิน เข้า ใน นา ของ เขา เสีย หาย ไป มาก เจ้า
 ของ นา เขา จะ มา เรียก เอา ค่า เข้า กับ นาย เก่อ แต่ นาย เก่อ
 ว่า ได้ ยก ข้าง ให้ แก่ ทิตย เพชร แล้ว จึง พา เจ้า ของ นา

มาหาทิตย์เพชร เพื่อขอ ให้เสียค่าเสียหายให้กับเขา
 ทิตย์เพชร จึงชี้แจงว่า ทิตย์เพชรได้แบ่งช้างกับหมื่น
 หาญแล้ว หมื่นหาญรับรองว่าจริง จะยอมเสียค่า
 เสียหายให้ถึง ๑ ทิตย์เพชรเถียงว่า ช้างหัวแปน ของ
 หมื่นหาญ ช้างไปกินเข้าในนาของเขา หมื่นหาญ
 ก็ควรต้องเสียคนเดี๋ยวลี เพราะช้างทำไม่ได้ไปทำ
 ของเขาเสียหายไปเลย หมื่นหาญเถียงว่า ทิตย์เพชร
 ต้องออกด้วย เพราะถ้าเขาหลังไม่เดินตามไป เขา
 หน้าจะเดินไปได้ๆเถียงกันเอะอะ ในที่สุดต้องเรียก
 พันคงกำนันมาตัดสิน พันคงตัดสินว่า ในส่วนที่ช้าง
 เดินเข้าไปในนานั้น เขาหน้าเดินเข้าไปก่อน ครั้น
 เขาหลังจะไม่เดินตามไปก็เหลือที่จะขัดได้ เพราะถ้า
 ไม่เดินตามก็ต้องล้ม เพราะฉะนั้นนับว่าเขาหลังมีผิด
 แต่ฐานเป็นผู้ล้มยอม มีความผิดต้องปรับเพียงถึง ๑
 ส่วนข้อที่ช้างได้ไปกินเข้านั้น เป็นความผิดของฝ่าย

หัวฝ้ายเดียว ฝ้ายท้าย ไม่มีความผิดเลย เพราะฉะนั้น
ถ้าจะแบ่งค่าเสียหายเป็น ๕ ส่วน ก็ต้องให้ผู้เป็นเจ้าของ
ของฝ้ายหัวเสีย ๔ ส่วน ผู้เป็นเจ้าของฝ้ายท้ายเสีย ๑
ส่วน คือ ให้หมิ่นหาญเสีย ๘๐ บาท ทิตย์เพชร ๒๐
บาท ก็เป็นอันต้องยอม หมิ่นหาญเลยบอกกับนายเถ่อ
ว่า ให้เอาช้างคืนไปเถิด ชื่นเอาไว้จะฉิบหายอีก
ทิตย์เพชร คัดค้านว่า เป็นของทิตย์เพชร ครึ่งตัว จะ
เอาไปคืนทั้งตัวอย่างไรได้ ในที่สุดหมิ่นหาญทนความ
รำคาญไม่ได้ ก็ตกลงซื้อส่วนครึ่งตัว ของทิตย์เพชร
นั้นเป็นราคา ๔๐๐ บาท

พอคนอื่น ๆ ไปกันแล้ว เหลือหมิ่นหาญ ทิตย์เพชร
กับอ้ายโปลั้งและบ่าว หมิ่นหาญจึงบ่นว่า “บ่น บ๊ กูมัน
บ่น บ๊ “ไม่ควรเลยที่จะคบเขาเสียจนมาไว้นั่น” ทิตย์
เพชรจึงย้อนถามเข้าไปว่า “อ้อ! นี่คุณพ่อโกรธผม ฤา”
หมิ่นหาญตอบว่า “ไม่โกรธ เดียวนี้ไม่โกรธ แต่ขอผิด

ไว้จน ลั่นเตือน แล้วเถะ—“ฮือ!” ทิตย์เพชร ถาม ซ้ำ อีกว่า
 “ไม่โกรธ แน่ๆ ขอรับ” หมื่นหาญตอบว่า “ก็ ไม่โกรธ นะ
 สิ” แล้ว สบัด หน้า เติ่น เข้าโรงไป ทิตย์เพชร กับ ข้าย โพล้ง
 หัวเราะ ด้วย กัน

จบชุดที่ ๓

ชุดที่ ๔

ฉาก = ใน ลาน บ้าน หลวง เมือง บิดา ทิตยเพชร์ ทาง
 ด้าน หลัง เยื้อง ๆ ไป ข้าง ๑ เห็นกระโต เรือน อีก ข้าง ๑
 มี เปน โรง ลคร มี ฉาก แล ประ ตู เข้า ออก ส่วน ที่ บน พื้น
 โรง (เล็คช) นั้น จัด เปน ที่ รับแขก มี เลื่อปู กระโถน
 ชัน น้ำ และ พาน มาก บุตรี เปน ต้น ส้ม มุต ว่า ที่นี้ เปน ปรำ ซึ่ง
 ปลุก ชื่น ตัด ๆ กับ เรือน จัด ตก แต่ง ให้ เห็น ได้ ว่า มี งาน

ใน เมื่อ เบ็ด ม่าน มี แต่ บ่าว เดิน ผ่าน ไป ลัก ๒ ฤฯ ๓ คน
 แล้ว ทิตยเพชร์ จึง ลง กระโต มา จาก ใน เรือน เหลียว ซ้าย
 แล ขวา อยู่ ครู่ ๑ อ้าย โพล้ง จึง เข้า มา ทิตยเพชร์
 ถาม ว่า “อย่างไร” อ้าย โพล้ง ตอบ ว่า “มาแล้ว” แล้ว
 หัน ไป กวัก มือ แม่ ลาย จึง ออก มา มี นาง แจ่ม ตาม หลัง
 มา ด้วย ทิตยเพชร์ เข้า ไป ด้อน รับ แม่ ลาย อ้าย โพล้ง
 ก็ ไป พุด กับ นาง แจ่ม ทิตยเพชร์ แสดง ความ ยิน ดี และ ขอบ

ใจ แม่สาຍใน การที่อุส่าห์มา แม่สาຍก็ตอบว่า ที่ยอม
มาทั้งนี้ก็เพราะ ความ รักจึงยอมทนพ่อโกรธ ทิตย์เพชร
พูดจาปลอบโยนพอสมควร แล้วบอกว่า จะพาแม่สาຍไปหาแม่
แล้ว ก็พากัน ขึ้นกระโถไปบนเรือน ผ้าย อ้ายโปล้ง กับนาง
แจ่ม พูดจา เกี้ยว กัน ต่อไปครู่ ๑ ทิตย์เพชร กลับลง มาจาก
บน เรือน บอกให้นาง แจ่ม ขึ้นไป บนเรือน เพราะ แม่
สาຍให้หา

ครั้น เมื่อนาง แจ่มไป แล้ว ทิตย์เพชร จึงถามอ้ายโปล้ง
ว่า เรื่อง สลอลด นั้นอย่างไร ได้จัดการสำเร็จแล้วฤาอ้ายโปล้ง
บอกว่าได้เอา ปนเข้าไป ใน ยา ธาตุที่ หมื่นหาญ กำลัง กินอยู่
ทุก ๆ วัน นั้นแล้วทิตย์ เพชร ถามว่าไม่มากนักนะ อ้ายโปล้งว่า
ไม่มาก คงจะ พอให้ ต้องเดิน ลัก ๒ ฤา ๓ ครั้งเท่านั้น

พวกแขกเริ่มมา และมาทีละคน ๒ คนเรื่อย ๆ ทิตย์เพชร
เรียกบ่าวให้ บอก หลวง เมือง หลวง เมืองกับ ภรรยา ก็ลง
มา ต้อนรับ และ เชื้อ เชิญให้ นั่งแขกที่มามี ทั้งผู้หญิง

ผู้ชาย แต่โดยมาก เป็นผู้ชาย กับ เด็ก นาย พัน นาย เจริญ
(เพื่อน ของ ทิตย์เพชร) กำนัน คง นาย ร้อยโท ห่วง ก็มา
ด้วย พวก แหก พุด จากาม ชาวเด็ก ที่ โคน จุก (เพื่อให้รู้ได้
ว่า งานนี้ เป็น งาน โคน จุก ลุง หลวง เมือง)

เมื่อ แหก มา กัน มาก แล้ว หลวง เมือง จึง ถาม ทิตย์เพชร
ว่า เมื่อไร หมื่นหาญ จะ มา ทิตย์เพชร ตอบว่า ได้ทราบ
ว่า จะ มา ให้ ถึง รวบรวม คำ แล้ว หัน ไป พุด กับ อ้ายโพล้ง ว่า
“พ่อโพล้ง วานไป คอย ดู คุณ พ่อ ที่ หัว สะพาน หนอง เถอะ
พ่อ คุณ ” อ้ายโพล้ง ก็ ออก ไป แล้ว ทิตย์เพชร จึง เชิญ
พวก แหกผู้ชาย มา ให้ ใกล้ ๆ กัน แล้ว พุด ว่า จะต้อง ขอ
บอก อะไร ให้ รู้ ไร่ อย่าง ๑ คือ หมื่นหาญ นั้น ตาม ปกติ
เป็น คน ที่ ใจ ดี แต่ ถ้า พ่อ กิน เหล้า เข้า ไป แล้ว มัก จะ กลาย
เป็น คน ดุร้าย และ ถ้า เมา แก่ มัก จะ บอกว่า ปอด ท้อง และ
พยายาม จะ ลุก ไป จาก ที่ เสนอ ถ้า ปลดปล่อย แล้ว ก็ อาจ ที่

จะมีเหตุ กวนใจได้ เพราะ ฉนั้น ถ้าเมื่อใด แก บอกว่า ปวด
ท้อง ต้อง คอย ระวัง กันให้ จง ดี ถ้า แก จะ ลุกไป ก็ ควร จะ
ช่วย กัน ยึด แก ไว้

พอ พุด จา เข้าใจ กัน แล้ว ก็ พอดี อ้าย โพล้ง เข้ามา บอก
ว่า หมื่น หาญ มา ถึง แล้ว กำลัง ขึ้นจาก เรือ ทิพย์ เพชร
ก็ กำชับ พ่อ และ พวก แซก อีก ว่า อย่า ให้ ลืม ตาม ที่ พุด กัน ไว้

หมื่น หาญ ออกมา หลวง เมือง กับ ทิพย์ เพชร ไป ต้อนรับ
อย่าง แข่ง แรง เชิญ มา นั่ง ตาม ลม ควร แล้ว ต่าง
คน ต่าง ถาม ข่าวก รว กัน หมื่น หาญ พุด ว่า นี้ จะ มา แต่
เช้า ครึ่ง ๑ แล้ว พระ เณร ดิ ตระ เพราะ ฉนั้น จึง มา จน เย็น
ถาม หา ลูก หลวง เมือง คน ที่ โกง จุก ว่า จะ ทำ ขวัญ หลวง
เมือง ก็ ให้ ไป เรียก เด็ก ที่ โกง จุก ใหม่ ออกมา หมื่น หาญ
ให้ เงิน ทำ ขวัญ และ ให้ คิล ให้ พร ตาม ควร

แล้ว หลวง เมือง จึง สั่ง ให้ ยก ลำรับ มา เหยิง แซก แม่ทอง
ภรรยา หลวง เมือง ก็ จัด การ เหยิง ตู พวก ผู้ หลวง หลวง เมือง

สั่งให้ลิเกลงโรง ลิเกก็ลงโรงเล่นเล่นเรื่อยไป พวกแขกกิน
 พลาญ ตู พลาญ ใน พวกผู้ชาย มี เหล้า บร่น ดี และเหล้า โรงแ
 เลียง แล้ว แต่ใคร จะ ชอบ กินอะไร ครั้น กิน เข้ากันแล้ว
 ก็เลย นั่งดู ลิเก กัน ต่อไป พอ สสมควร

หมื่น หาญ แสดง กิริยา ปวด ท้อง ทิตย เพ็ชร กับ คน
 ขึ้น ๆ ก็พยัก พยัก กัน พอ หมื่น หาญ ขยับ จะ ลุก ขึ้น ก็ ช่วย
 กัน จับไว้ หมื่น หาญ บอก ว่า ปวด ท้อง ขอบ ไป ประเดี้ยว
 ก็ต่าง คน ต่าง ห้าม ปราบ ยึด เหนี่ยว ไว้ หมื่น หาญ ปวด
 มาก ขึ้น ก็ ดิ้น มาก ยิ่ง ดิ้น เข้า ก็ ยิ่ง ยึด อะ อะ กัน ครู่ ใหญ่
 หมื่นหาญ โกรธ สบัด หลุด ได้ รีบ วิ่ง หนี เข้า โรง ไป คนอื่น ๆ
 จะ ตาม ไป ทิตย เพ็ชร จึง ร้อง ห้าม ว่า ช่าง เกิด แล้ว ก็ เลย
 เล่า ให้ ฟัง ว่า แท้ จริง นั้น คน แกล้ง บอก ให้ ช่วย กัน ยึด ไว้
 เพื่อ จะ ทำ ให้ หมื่น หาญ โกรธ เท่านั้น ที่ จริง แกล ปวด ท้อง
 จริง เพราะ ได้ ถูก สลอด เข้า ไป แล้ว หนอย ๑ พวก แขก
 ก็ พา กัน หัวเราะ

ครั้น หมิ่น หาญ กลับ ออกมา ทิตยเพ็ชร ก็ ตรง เข้าไป
ถามว่า เมื่อ แต่ ก็น ^{๕๕} โกรธ ฤา หมิ่น หาญ อึก อึก อยู่ ครู่ ๑
แล้ว จึง พุด ว่า “ที่ ไหน ได้” ทิตยเพ็ชร เรียก ให้ พวก
แขก เปน พยาน ว่า หมิ่น หาญ ได้ แสดง กิริยา โกรธ พวก
แขก ก็ ว่า เห็น ท่า ทาง โกรธ หมิ่น หาญ เฝียง แขง อยู่ แต่
ใคร ๆ เขายืน ยัน ว่า กิริยา การ ดู เปน โกรธ แท้ ๆ ใน ที่ สุด
หมิ่น หาญ จึง แบ่ง รับ ว่า “จริง นั่น เกือบ โกรธ” ทัน ไต
นั้น ทิตยเพ็ชร จึง พุด ขึ้น ว่า “ถ้า เช่น นั้น ผม ก็ เกือบ ได้ ลูก
สาว คุณ พ่อ” หมิ่น หาญ ย้อน ถาม ว่า “เกือบ ได้ ย่าง
ไร” ทิตยเพ็ชร ตอบ ว่า “เกือบ ได้ ดี ขอ รับ เพราะ ลูก สาว
คุณ พ่อ ตาม ผม มา แล้ว นี้” หมิ่น หาญ ตก ใจ ร้อง เฮ้ะ ทิตย
เพ็ชร ก็ เลย ขอด ต่อ ว่า “ใน เวลา นี้ ก็ มา อยู่ ที่ บ้าน นี้ แล้ว
อ้าย โพล้ง ล้อด เข้า มา พุด ว่า “ผม เป็น ผู้ ช่วย พา แม่ ลาย
มานี้ เอง” หมิ่น หาญ โกรธ ลูก ขึ้น เตะ อ้าย โพล้ง อ้าย
โพล้ง ก็ ร้อง บอก กล่าว ว่า หมิ่น หาญ เตะ แล้ว เพราะ ฉนั้น

พันคำแล้ว คนฮากันใหญ่ หมื่นหาญโกรธใหญ่
 ทิพย์เพชรจึงถามว่า “นี่คุณพ่อโกรธๆ” หมื่นหาญ
 ตอบว่า “อ๊ะ! ทำไมจะไม่โกรธ โกรธดี ใครจะ
 ไม่โกรธได้” ทิพย์เพชรก็ร้องบอกกล่าวว่า หมื่นหาญ
 โกรธแล้ว ตามสัญญาต้อง ยก ลูกสาว ให้ ทิพย์ เพชร
 กำนันคงรับรองว่า ถูก แล้ว หมื่นหาญรู้สึกตัวว่า เสียที่
 ลงนั่งนิ่งอยู่ หลวงเมืองจึงเข้าไป พุดจา ขอ อภัย แทน ลูก
 ชาย ขอให้ปรองดองกัน เพราะเด็กต่อเด็กมันรัก
 กัน ทันใดนั้น แม่ทองก็ไป เรียก แม่สาวยลง มาหา หมื่น
 หาญ ทั้งหลวงเมืองและ แม่ทอง ช่วย กัน พุดจา ในที่
 สุด หมื่นหาญก็ใจอ่อน จึงยอมยก แม่สาวย ให้แก่ ทิพย์
 เพชร แก่ขอ ให้หลวงเมืองไป สู่ขอตาม ประเพณี หลวง
 เมืองก็รับรอง จึงเป็นที่ปรองดองกัน ฯ

© จบเรื่อง ไม่ โกรธ ฯ

